

Zpráva o činnosti MC za rok 2012

Metodické centrum pro muzea výtvarného umění (MC MVU) pracovalo v roce 2012 podle aktualizované střednědobé koncepce schválené MK ČR (<http://www.mc-galerie.cz/onas/aktualizace-projektu-mc-mvu/>) a plánu činnosti na rok 2012 (<http://www.mc-galerie.cz/onas/plan-cinnosti-mc-mvu-na-rok-2012/>), který byl upraven podle rozsahu skutečné výše dotace na činnost MC MVU.

Informační činnost MC MVU prostřednictvím webových stránek

Z plánovaných aktivit pro rok 2012 byly průběžně naplňovány tyto činnosti:

a) pravidelné zasílání newsletteru.

InfoServis MC MVU je rozeslán e-mailovou poštou registrovaným zájemcům – v roce 2012 bylo zasláno 98 zpráv zaměřených na činnosti muzeí umění;

b) informování prostřednictvím webových stránek MC MVU

Vedle aktuálních pozvánek, mnoha odborných informací a článků byly zveřejněny tyto materiály:

- bezpečnostní metodika - „*Manuál bezpečnosti sbírek a Vzdělávací modul*“,
- videozáznamy přednášek (originální znění a jejich český dabing) z restaurátorských seminářů,
- originální příspěvek dr. Nouta van Woudeberga „*State Immunity and Cultural Objects on Loan*“ a jeho česká transkripce „*Státní imunita a zápůjčky kulturních statků*“ od dr. Magdy Němcové,
- zveřejnění autorizovaného anglického překladu zákona č. 203/2006 Sb. o některých druzích podpory kultury a o změně některých souvisejících zákonů“, který upravuje českou státní záruku, a "Modelové dohody" z tohoto zákona vycházející, které jsou nezbytné pro jednání českých státních muzeí se zahraničními partnery;
- zveřejňování výsledků práce Evropské komise pro mobilitu sbírek - práce na překladech dokumentů Evropské agendy pro kulturu - aktuální zprávy OMC odborné pracovní skupiny pro zkoumání způsobů a prostředků ke zjednodušení procesu půjčování kulturních statků. Jde o tyto dokumenty PRACTICAL WAYS TO REDUCE COST OF LENDING AND BORROWING OF CULTURAL OBJEKTS BETWEEN MEMBER STATES OF THE EUROPEAN UNION (Final report + Toolkit), VALUATION OF WORKS OF ART FOR LENDING AND BORROWING PURPOSES a o vybrané kapitoly publikace ENCOURAGING COLLECTIONS MOBILITY – A WAY FORWARD FOR MUSEUM IN EUROPE (na překlad celé publikace nejsou finanční prostředky) ; v souladu se závazným doporučením EK na konci roku 2012 zveřejnění též českého překladu těchto důležitých dokumentů na webových stránkách MC MVU;

c) zodpovídání dotazů veřejnosti na základě webové aplikace MC MVU

Dotazy ve většině směřují k činnostem NG obecně, nikoliv pouze k problematice péče o umělecké sbírky. Existence této služby vykazuje vysoké procento uspokojených dotazů laické i odborné veřejnosti.

MC MVU tak prostřednictvím svých webových stránek poskytovalo v roce 2012 muzeím výtvarného umění účinnou odbornou a metodickou pomoc zejména při zacházení s uměleckými díly, jejich ochraně a jejich prezentaci, kterou dále rozvíjelo dalšími důležitými aktivitami uvedenými v následujícím textu. Díky finančnímu příspěvku na činnost MC MVU z prostředků Ministerstva kultury na program „Kulturní aktivity“ bylo možné v průběhu roku 2012 aktuální naplňování webových stránek MC MVU řešit externí formou, protože MC MVU nemá k dispozici pracovníka, který by úkoly zpracovávané externí firmou plnil.

Spolupráce s muzejními profesními sdruženími v ČR

Na základě listopadové dohody v roce 2011 mezi představiteli RG ČR a ředitelkou SOČ, které předcházela schůzka RG ČR s vedením NG, proběhlo v roce 2012 v prostorách MC MVU ve Veletržním paláci šestnáct různých jednání předsednictva a jednotlivých odborných komor RG a jejich pracovních skupin, některých se účastnila i referentka MC MVU. Na základě těchto jednání v koordinaci s RG připravuje MC MVU na příští rok řízené diskuse ke standardizaci odborných činností v muzeu umění, z nichž by měla vzejít metodická doporučení v oblasti definování indikátorů výkonů /kvantity a kvality. Při řešení této problematiky předpokládáme i užší spolupráci s AMG, která se v tomto pololetí podílela na organizační přípravě diskusního fóra k mobilitě sbírek.

Referentka MC MVU se speciálně účastní jednání pracovní skupiny RG ČR pro standardizaci odborných činností v muzeu umění. Zúčastnila se též jednání sněmu RG ČR v Kutné Hoře. Cílem této spolupráce je sladit strategii a obsahovou přípravu složitého procesu nastavení základní standardů práce ve veřejném muzeu umění, které bude zahájen v roce 2013. Předpokládá nejen úzkou spolupráci mezi MC MVU a RG ČR, ale i mezi dalšími profesními sdruženími např. AMG a dalšími muzejními metodickými centry. V rámci diskusí v této pracovní skupině RG ČR se diskutovaly tyto záměry, které by bylo užitečné ke splnění návrhu standardizace odborných činností v muzeu umění realizovat:

- připravit dotazník ke zjištění aktuálního (výchozího) stavu členských galerií RG ČR pro nastavení limitů minimálního standardu,
- připravit přehled zákonných norem a již nastavených muzejních standardů jinými předpisy,
- zahájit řízenou diskusi o způsobech nastavení standardů v muzeích umění, definování sledovaných okruhů pro minimální standard a standardy dobré a pokročilé praxe, návrh nástrojů pro výkonnostní porovnávání (benchmarking) ve zvolených oblastech standardizačního a následného akreditačního procesu.

Pracovní skupina RG pro standardizaci odborných činností v muzeu umění stojí o aktivní spolupráci s MC MVU. Např. předpokládá spolupráci na vyhodnocení výše uvedeného dotazníku, na přípravě přehledu zákonných norem a již nastavených muzejních standardů jinými předpisy, ale též na spolupráci při organizační přípravě diskusních panelů a na zajištění zapojení dalších odborníků mimo RG ČR do diskuse (spolupráce MC MVU s AMG a ostatními metodickými centry).

MC MVU má o spolupráci s RG ČR a konkrétně i o spolupráci s její pracovní skupinou pro standardizaci odborných činností v muzeu umění zájem. Problémem je však personální obsazení MC MVU jedinou pracovníkyní MC MVU (PhDr. Dagmar Jelínková) a finanční zajištění jeho činnosti. Značnou část úkolů MC MVU zajišťuje nad rámec svých

pracovních povinností ředitelka SOČ, která k podpoře činnosti MC MVU motivovala i některé další pracovníky Sekce odborných činností. SMC MVU tak spolupracuje restaurátorské oddělení, ve kterém pomáhá mj. s organizací restaurátorských seminářů zejména MgA. Adam Pokorný, stejně jako fotooddělení (zejména metodik pro digitální fotodokumentaci MgA. David Stecker, který je schopen zajistit i ty práce pro MC MVU, které nejsou v jeho popisu pracovní činnosti, jako je zhotovování videozáznamů z důležitých akcí MC MVU i jiných součástí NG); s MC MVU dle svých možností spolupracují pracovníci archivu NG např. při doplňování informací na webové stránky MC MVU. Bohužel činnost MC MVU nenachází v NG mimo Sekci odborných činností odbornou ani finanční podporu. Personální posílení činnosti MC MVU přitom ze strany NG nelze očekávat s ohledem na plánované personální posilování zcela jiných činností NG. Nelze tedy předpokládat, že by se činnost MC MVU mohla dále rozšiřovat, aniž by byla omezována současně provozovaná činnost. K rozšíření činnosti MC MVU by bylo potřebné MC MVU personálně posílit o 1 až 2 pracovníky.

MC MVU spolupracovalo s RG ČR a s CITEM v Brně na přípravě workshopu k problematice muzejních autorit. Předpokládané pokračování spolupráce s CITEM a hledání možností zapojení sbírkové databáze NG do následných aktivit projektu muzejních autorit bylo odloženo zejména s ohledem na nejasnosti záměrů NG s další koncepcí vedení digitální sbírkové evidence a její prezentace veřejnosti, ale též s ohledem na chybějící finanční prostředky na vypracování studie k modernizaci digitální evidence sbírky NG po stránce modernizace jejího softwarového zabezpečení.

Na rozdíl od spolupráce s RG ČR se spolupráce MC MVU s Asociací muzeí a galerií ČR (dále jen „AMG“) zatím stále odvíjí na základě činnosti v těchto komisích AMG: v komisi konzervátorů-restaurátorů, v komisi pro muzejní management, v komisi pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku, v muzeologické komisi a v knihovnické komisi. Do komise pro bezpečnost v muzeích a do komise dějin umění nebyli zaměstnanci NG zatím zařazeni.

Semináře MC MVU

Workshop Muzejní autority a Registr sbírek výtvarného umění

Workshop Muzejní autority a Registr sbírek výtvarného umění se konal ve spolupráci s metodickým centrem MZM v Brně – CITEM a dle odborných potřeb RG ČR v auditoriu Veletržního paláce ve dnech 31.1.2012 – 1.2.2012 s tímto programem:

Úterý 31. 1. 2012

10.00 – 10.30 prezence

10.30 – 13.00

• **Zahájení**

- uvítání ředitelkou Sekce odborných činností NG v Praze dr. Řepovou
- úvodní slovo předsedy RG ČR dr. Jiřího Jůzy

• **Národní autority v prostředí muzeí a galerií – interoperabilita s NK ČR**

- stručné seznámení s projektem
- představení řešitelů, užší a širší pracovní skupiny
- analýza situace (hesláře v českém muzejním prostředí, mezinárodní zdroje, výhrady proti národním autoritám, požadavky na muzejní autority)
- vysvětlení základních pojmů (autority, znalostní databáze, konceptuální model, událost)
- základní principy řešení
- technická realizace
- představení výsledků projektu (statistiky, předvedení editoru a prohlížeče, možnosti jejich využití v kurátorské praxi, metodika zápisu)
- zhodnocení projektu z pohledu NK ČR

13.00 – 14.00 polední přestávka

14.00 – 17.00

● **Registr sbírek výtvarného umění a Muzejní autority (MA)**

- stručné seznámení s projektem RG
- představení výsledků pracovní skupiny pro Registr sbírek (rejstřík autorů, statistiky, předvedení sjednocování jmen v DEMUS)
- podrobný rozbor záznamu v editoru MA
- vyhledávání v prohlížeči MA

Středa 1. 2. 2012

Praktická cvičení pro kurátory dodávající data do Registru a pro užší okruh vážných zájemců o spolupráci na tvorbě MA (pro účastníky s vlastními notebooky s nainstalovaným systémem Demus01 Výtvarné umění)

9.00 – 12.00

● **DEMUS, Registr sbírek výtvarného umění a MA**

- ukázka práce s editorem MA
- praktické vyzkoušení zápisu nové muzejní autority
- komunikace prostřednictvím GoogleDocs
- ukázka sjednocování jmen autorů v DEMUSu
- praktické vyzkoušení sjednocování jmen autorů v DEMUSu (každý kurátor na vlastních datech)

12.00 – 13.00 polední přestávka

13.00 – 16.00

● **Muzejní autority**

- formální a ekonomický rámec spolupráce
- práce s Katalogem zdrojů
- řešení specifických problémů

Workshopu se zúčastnilo první den jednání 47 účastníků, praktických cvičení druhý den jednání 26 účastníků.

Kolokvium s panem Noutem van Woudebergem
„State Immunity and Cultural Objects on Loan”

V dubnu 2012 se uskutečnilo ve Šternberském paláci Národní galerie v Praze kolokvium na téma imunity proti zabavení kulturních statků, na kterém přednesl dr. Nout van Woudenberg příspěvek „State Immunity and Cultural Objects on Loan”, který byl neprodleně zveřejněn na webových stránkách MC MVU nejprve v anglické verzi a následně v českém překladu. Kolokvium bylo věnované aktuální problematice státní imunity a zápůjčkám kulturních statků v rámci spolupráce na organizaci diskuse uspořádané NG v rámci doprovodných aktivit k výstavě Rembrandt & Co. Kolokvia se zúčastnilo 30 odborníků.

Seminář k bezpečnosti muzejních sbírek II

Seminář k projektu NG „Modernizace bezpečnostních systémů v prostředí muzea/galerie“ se konal v auditoriu Veletržního paláce dne 6. června 2012 s tímto programem:

9.00 – 9.30	Registrace účastníků
9.30 – 9.45	Uvítání, shrnutí prvního roku fungování modernizovaných bezpečnostních systémů v národní galerii v Praze – RNDr. Jana Řepová, ředitelka SOČ, Jan Matějka
9.45 – 10.15	Bezpečnostní metodika Národní galerie v Praze – PhDr. Dagmar Jelínková, metodické centrum NG
10.15 – 10.45	Bezpečnostní systémy v NG a využití aktuálních technologií ve stálých expozicích a krátkodobých výstavách – Robert Exner, TRADE FIDES a.s.
10.45 – 11.30	Zásady fyzické ostrahy kulturních institucí, spolupráce se zasahujícími jednotkami – Jan Chodora, Securitas ČR s.r.o.
11.30 – 12.15	přestávka
12.15 – 12.00	Dohoda o spolupráci českého komitétu modrého štítu a hasičského záchranného sboru ČR – PhDr. Jana Součková, DrSc., Český komitét Modrého štítu
12.00 – 13.15	Praktické postupy při návrhu řešení bezpečnostního systému – Ing. Pavel Jirásek, Culture Tech s.r.o.
13.15 – 13.45	Ukázka funkčnosti bezpečnostního systému ve Veletržním paláci – exkurze
13.45 – 14:30	diskuse, závěr
14.30 – 15.30	Prohlídka Slovanské epeje s odborným výkladem

V letech 2008-2010 realizovala Národní galerie v Praze bezpečnostní projekt „Modernizace bezpečnostních systémů v prostředí muzea/galerie“, který byl podpořen z norských finančních mechanismů. Přidanou hodnotou projektu bylo zpracování

bezpečnostní metodiky, na němž se intenzivně podílelo i Metodické centrum pro muzea výtvarného umění.

Metodika byla vydána v prvním čtvrtletí roku 2011 na CD/DVD, které jsou v současné době již rozebrány. Obsahuje dvě části, zveřejněné na webových stránkách MCMVU. Manuál bezpečnosti sbírek popisuje základní principy a postupy při návrhu integrovaného bezpečnostního systému a jeho technické a technologické části včetně dopadů této změny do ekonomiky organizace, jejího systému řízení, provozu, publicity a dalších činností. Sleduje možnosti moderních technologií na zajištění vyšší úrovně bezpečnosti muzea a větší efektivnosti vlastní muzejní práce, ale věnuje se i problematice bezpečnosti výpůjček, mobility sbírek a nástrojům a doporučením, která pro tento účel připravila expertní pracovní skupina Evropské komise a shrnula je pod zastřešující termín „sdílená odpovědnost“ (dokumenty EU jsou přeloženy v příloze). Druhou částí metodiky je vzdělávací modul, který má formou cvičení a praktických návodů pomáhat k překonávání stereotypů staticky chápané bezpečnosti. Muzejní pracovníci mohou s pomocí informací v modulu vyplnit jednoduchou tabulku analýzy rizik, dotazník pro zjištění rizika poškození muzea požárem, které jim umožní přemýšlet o aktuální situaci v muzeu, detailně pojmenovat problémy a optimální stav ochrany v rámci zpracování plánu ochrany muzea, vyhodnotit rizika pro jednotlivé prostory a preventivními opatřeními významně snížit jejich dopad. Mohou si vyzkoušet modelové příklady zabezpečení či pravidlo kritické cesty. Metodika také shrnuje aktuální bezpečnostní zákonné předpisy a normy a literaturu k problematice, včetně jejich anotací.

Seminář „Bezpečnost muzejních sbírek II“ v roce 2012 navázal na seminář „Bezpečnost muzejních sbírek“, který byl uspořádán MC MVU v červnu 2011 (u příležitosti vydání metodiky), na němž byla metodika a základní principy dynamického vzorce bezpečnosti, z nichž metodika vychází, poprvé představeny muzejním pracovníkům a byly zdarma na CD předány účastníkům semináře.

Na semináři, který byl v roce 2012 zorganizován na základě podnětů pracovníků muzeí/galerií se stejným názvem jako v roce 2011, byla shrnuta bezpečnostní metodika a byly vyhodnoceny zkušenosti po prvním roce provozu nového systému. Odpolední program byl pak vedle novelizované dohody Českého komitétu Modrého štítu s Hasičským záchranným sborem ČR věnován praktickému workshopu zaměřenému na konkrétní otázky plánování muzejních bezpečnostních systémů, který vedl Ing. P. Jirásek. Závěr workshopu byl věnován exkursi do nového centrálního velínu NG ve Veletržním paláci. V rámci exkurze do expozice Slovanské epopoje byly také akcentovány otázky přípravy výstavy a bezpečnostního hlediska a problémy, s nimiž se GHMP při přípravě výstavy potýkala (např. dostatečná úprava světelných podmínek).

Příspěvky ze semináře „Bezpečnost muzejních sbírek II“ byly zveřejněny na webových stránkách MC MVU.

Semináře se zúčastnilo celkem 30 odborníků osob (vzhledem k praktické části semináře byl počet účastníků limitován), převážně z muzeí a galerií (většina institucí vyslala více zaměstnanců). Zástupce vyslaly tyto instituce: Galerie hl. města Prahy, Galerie Klatovy – Klenová, Galerie moderního umění v Hradci Králové, Galerie umění v Karlových Varech, Městské muzeum v Bechyni, Muzeum Cheb, Muzeum Komenského v Přerově, Oblastní galerie v Liberci, Památník národního písemnictví Praha, Prácheňské muzeum v Písku, Sládečkovo vlastivědné muzeum v Kladně, Slovenská národná galéria v Bratislavě; semináře se zúčastnili též zástupci Ministerstva kultury a zaměstnanci NG.

Seminář ČESKÁ MUZEA PO KAUZE DIAG HUMAN

(Důsledky pro mezinárodní mobilitu sbírek)

Seminář ČESKÁ MUZEA PO KAUZE DIAG HUMAN (Důsledky pro mezinárodní mobilitu sbírek) se konal v auditoriu Veletržního paláce dne 20. června 2012 s tímto programem:

9.30 – 10.00	Registrace účastníků
10.00 – 10.15	RNDr. Jana Řepová (ředitelka SOČ, NG Praha): Zahájení
10.15 – 10.45	PhDr. Magda Němcová (NG Praha): Výsledky pracovní skupiny OMC pro zkoumání způsobů a prostředků ke zjednodušení procesu půjčování a zapůjčování předmětů kulturní hodnoty (Evropská komise: priorita D – Kulturní dědictví včetně mobility sbírek)
10.45 – 11.00	PhDr. Kateřina Tlachová (MG Brno): Dopad kauzy na Moravskou galerii v Brně
11.00 – 11.15	PhDr. Helena Koenigsmarková, (UPM Praha): Nemocná mobilita
11.15 – 11.40	PhDr. Magda Junková (MK ČR): Problematika mobility sbírek z pohledu ministerstva kultury
11.40 – 12.00	JUDr. Milada Kervitcerová, (MK ČR-OMG): Stanovisko odboru k praxi povolování vývozu
12.00 – 12.15	Libor Veselý (Kunsttrans Praha): Dopad kauzy na specializované služby související s mobilitou sbírek
12.15 – 13.00	Přestávka
13.00 – 13.30	Mgr. Petr Horáček (Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových): Aktuální vývoj situace v kauze Diag Human
13.30 – 15.00	Moderovaná diskuse na témata: a) imunita proti zabavení b) státní záruka a připravovaná novelizace českého zákona (moderátorka PhDr. Magda Němcová)

K semináři věnovanému problematice sbírek lze poznamenat, že před jeho konáním musela ředitelka SOČ řešit problém, který byl patrně vyvolán názvem semináře. Na seminář se totiž přihlásil dlouho po uzávěrce přihlášek pan Jan Urban jako zástupce „Mezinárodního týmu Diag Human“. Jeho „potermínová“ přihláška byla odmítnuta. Bylo mu však nabídnuto,

že v materiálech pro účastníky semináře bude účastníkům poskytnuto jeho vyjádření, což MC MVU splnilo. Současně mu byly sděleny tyto skutečnosti:

- NG není účastníkem soudního sporu, který vede Diag Human a nebude se do něj jakýmkoli způsobem zapojovat,
- NG nevidí jakýkoli důvod, proč s Diag Haman za NG uzavírat dohody o „povolování“ vývozu majetku státu do zahraničí touto právníčkou osobou či jinými osobami soukromého práva.
- NG bude vždy o zapůjčování děl z NG, které jsou majetkem státu, jednat v součinnosti s MK a dalšími orgány státní správy v ČR a v případě ostatních států s příslušnými galeriemi a s příslušnými kompetentními orgány zahraničních orgánů státní správy prostřednictvím MK.

Diskusní fórum muzejních odborníků bylo zaměřené na aktuální otázky a problémy spojené s mezinárodní mobilitou sbírkových předmětů, která byla po nečekaném exekutivním zabavení tří uměleckých děl z veřejných státních sbírek ve vídeňském Belvederu nepříjemně narušena. Zástupci zvláště tří nejvýznamnějších státních muzeí seznámili přítomné se všemi důsledky, které tato situace do muzejní práce přinesla, včetně zvýšených finančních nákladů a ochuzení již dohodnutých výstavních projektů v zahraničí o umělecký materiál z českých sbírek. Dalším nepříjemným důsledkem je narušení dlouhodobě budované spolupráce zejména státních muzeí se zahraničními partnery. Pozitivním výsledkem fóra bylo ujištění MK ČR, že bude žádosti o vývozní povolení individuálně posuzovat a nebrání se dohodě o nastavení obecných pravidel, která by tento administrativní proces zjednodušila. Situace se však opět zkomplikovala po vynesení rozsudku rakouského vrchního soudu, který zpochybnil některé závěry předchozího soudního usnesení ke státní imunitě kulturního dědictví.

Semináře se zúčastnilo celkem 40 odborníků z těchto institucí: Asociace muzeí a galerií ČR, Český komitét Modrého štítu, Galerie Klatovy/Klenová, Galerie moderního umění v Roudnici n.L., Galerie umění Karlovy Vary, Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně, Kunsttrans Praha, Městské muzeum v Ústí nad Orlicí, Ministerstvo kultury, Ministerstvo vnitra ČR-odbor archivní správy a spisové služby, Moravská galerie v Brně, Moravské zemské muzeum Brno, Muzeum Komenského v Přerově, Muzeum umění Olomouc, Národní galerie v Praze, Národní muzeum v Praze, Národní technické muzeum v Praze, Památník národního písemnictví v Praze, Památník Terežín, Technické muzeum v Brně, Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze, Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, Židovské muzeum v Praze.

Ohlasy na seminář byly velmi pozitivní. Konkrétním ohlasem na vysoce hodnocené diskusní fórum bylo pozvání dr. Němcové jednak k referování o dané problematice na Kolokvium Českého komitétu Modrého štítu konaném dne 16.10.2012 v Národním archivu ČR, jednak k celodenní přednášce o mobilitě sbírek v Muzeu Východních Čech v Hradci Králové dne 12.11.2012 zorganizované k programu celoživotního vzdělávání pracovníků muzeí a galerií.

Restaurátorský seminář „Restaurování nástěnných maleb“

MC MVU navázalo na velmi úspěšné restaurátorské semináře z let 2009 až 2011 a uspořádalo ve dnech 1. až 2. října 2011 v auditoriu Veletržního paláce další mezinárodní odborné setkání, tentokrát na téma „Restaurování nástěnných maleb“ s tímto programem:

PONDĚLÍ 1.10.2012

9 ⁰⁰ – 9 ⁵⁵	registrace účastníků
10 ⁰⁰	Zahájení semináře, úvodní slovo RNDr. Jany Řepové
10 ⁰⁵	Cecilia Frosinini: Úloha restaurátorského průzkumu v problematice nástěnných maleb
11 ¹⁵	Paola Ilaria Mariotti: Základní techniky nástěnných maleb v Itálii: malba „affresco“, „mezzo-fresco“, „secco“
12 ³⁰ – 13 ³⁰	přestávka
13 ³⁰	Alberto Felici: Problematika konsolidace nástěnných maleb, metody používané v Itálii
14 ⁴⁵	Maria Rosa Lanfranchi: Problematika čištění nástěnných maleb, metody používané v Itálii
16 ⁰⁰	Fabricio Bandini: Techniky transferu nástěnných maleb („strappo“ a „stacco a massello“) v historii restaurování v Itálii
17 ⁰⁰	- předpokládaný konec přednášek

ÚTERÝ 2.10.2012

10 ⁰⁰	Cecilia Frosinini: Správa a organizace restaurování nástěnných maleb v Itálii
11 ¹⁵	Paola Ilaria Mariotti: Giotto v kostele Santa Croce: kaple Bardi a kaple Peruzzi
12 ³⁰ – 13 ³⁰	přestávka
13 ³⁰	Maria Rosa Lanfranchi: Restaurování nástěnné malby v kostele Santa Croce: Legenda o Svatém kříži, Agnolo Gaddi
14 ⁴⁵	Fabricio Bandini: Restaurování nástěnné malby „Svatá trojice“ od Masaccia
16 ⁰⁰	Alberto Felici: Restaurování nástěnných maleb v „Sale dei Pianeti“ v Palazzo Pitti ve Florencii od Pietra da Cortona
17 ⁰⁰	- předpokládaný konec přednášek

Všechny přednášky byly předneseny italskými restaurátory z prestižního restaurátorského pracoviště „Opificio delle Pietre Dure“ z Florencie v Itálii, se kterými restaurátoři z NG spolupracují již od roku 2009 po studijním pobytu MgA. Adama Pokorného

ve Florencii v roce 2009 a po seminářích návazně na tento studijní pobyt konaných v letech 2009 až 2011.

Restaurátorský institut Opificio delle Pietre Dure ve Florencii je spolu s Istituto centrale v Římě státním restaurátorským pracovištěm. Historie OPD sahá až do poloviny 16. stol., kdy zde byly při dvoru Ferdinanda I. de Medici zřízeny dílny, ve kterých se vyráběly umělecko-řemeslné kamenné inkrustace „pietre dure“. Koncem 19. stol. bylo upuštěno od původního zaměření a OPD se začíná specializovat na restaurování uměleckých děl, a to zpočátku zejména kamenných. Současná podoba institutu se vztahuje k roku 1966, kdy Florencii zasáhla ničivá povodeň. Institut měl pod patronací většinu poničených děl. Restaurátorské práce probíhaly i za spolupráce zahraničních restaurátorů. Záchranných prací se zúčastnila taktéž restaurátorská škola B. Slánského. Česká restaurátorská škola tak byla setkáním s italskými restaurátorskými postupy konfrontována. Italští restaurátoři i z důvodu dřívější pomoci českých restaurátorů ve Florencii jsou více než ochotni přednášet v České republice.

Semináře se účastnilo celkem 110 účastníků z těchto institucí: Arcibiskupství olomoucké, AVU Praha, Biskupství Litoměřice, MK ČR, Muzeum hl. města Prahy, Národní archiv ČR, Praha, Národní galerie v Praze, Národní památkový ústav, ú.o.p. Brno, Národní památkový ústav, ú.o.p. Josefov, Národní památkový ústav, ú.o.p. Kroměříž, Národní památkový ústav, ú.o.p. Olomouc, Národní památkový ústav, ú.o.p. Praha, Národní památkový ústav, ú.o.p. Ústí n.Labem, Národní památkový ústav, ú.p. v Praze, Tel Aviv Museum of Art, Univerzita Karlova v Praze - katolická teologická fakulta, Univerzita Karlova v Praze-filozofická fakulta, Univerzita Pardubice-fakulta restaurování Litomyšl, Ústav dějin umění AV ČR a desítky samostatných restaurátorů.

Plánovaný 4. seminář k problematice písemných pramenů v dějinách umění, který byl připravován ve spolupráci s archivem NG, musel být zrušen z důvodů rozšířených požadavků Ministerstva vnitra na inventarizaci archivu NG, která byla nařízena na 2. pololetí 2012

Organizování a vedení odborné praxe studentů

V prvním pololetí proběhla ve spolupráci s Vyšší odbornou školou informačních služeb v Praze semestrální výuka hlavních dovedností z galerijní praxe pro 2. ročník nebakalářského oboru Služby muzeí a galerií této školy a vedení odborné praxe dvou studentek 3. ročníku v NG. V letošním roce byla pracovnice MC MVU vedoucí závěrečných prací dvou studentek, které dovedla k úspěšné obhajobě.

Na základě poptávky veřejnosti MC MVU v červnu 2012 zahájilo pilotní spolupráci s dobrovolnickým centrem „HESTIA“ na zapojení dobrovolníků do odborných činností v rámci NG v Praze. Dobrovolníci v roce 2012 pracovali v Sekci odborných činností, Sbírcce grafiky a kresby a ve Sbírcce moderního a současného umění.

Další metodická činnost MC MVU

MC MVU se pravidelně podílí na organizaci inventarizačních úkolů souvisejících se správou sbírek (nejen na pokynech k inventarizaci sbírky NG, ale rovněž např. na tzv.

„křížové kontrole“ majetkoprávní evidence sbírky NG na základě dokladů z digitálně i písemně vedené chronologické i systematické evidence podle zákona 122/2000 Sb. a dalších předpisů, neboť referentka MC MVU je i tajemnicí Hlavní inventarizační a kontrolní komise NG, kterou řídí ředitelka SOČ). V roce 2012 k těmto činnostem přibyly navíc metodické a další činnosti související s uzavíráním zákonem stanovené desetileté periody inventarizace. MC MVU k těmto úkolům připravilo směrnice generálního ředitele NG.

MC MVU rovněž zajistilo na podzim 2012 školení pracovníků k zavedení spisové agendy NG.

MC MVU pravidelně reaguje na dotazy vznesené odbornou i laickou veřejností. V roce 2012 MC MVU zpracovalo např. tyto dotazy:

- a) metodická pomoc pro OG Liberec – pravidla kurýrního doprovodu sbírkových předmětů;
- b) metodická pomoc pro Městskou galerii v Litomyšli - regulace klimatu a osvětlení ve výstavních prostorách;
- c) metodická pomoc obecnímu úřadu v Bakově nad Jizerou v otázce zápisu muzejní sbírky do CES;
- d) metodická pomoc pro OGV Jihlava – pravidla pro dlouhodobé výpůjčky sbírkových předmětů a grantové žádosti na správu sbírek a jejich administrace;
- e) metodická pomoc pro PNP Praha – pravidla preventivní konzervace sbírek;
- f) metodická pomoc pro GVU v Havlíčkově Brodě - regálové systémy a sítě pro uložení sbírkových předmětů;
- g) metodická pomoc pro GMU v Hradci Králové – protokoly o stavu sbírkového předmětu (jejich obsah), statut kurátora;
- h) konzultace pro konzervátora NTM k standardu a rozsahu zpracování protokolu o stavu sbírkového předmětu (condition report);
- i) konzultace pro komoru ředitelů RG ČR - sumarizace podkladů k novele autorského zákona – osiřelá díla;
- j) konzultace pro jednotlivé sekce NG - příprava žádostí o dotaci MK ČR - ISO-D a sumarizace žádostí za celou NG. MC MVU také připomínkuje novely zákonů týkajících se sbírkové činnosti - např. novelu vyhlášky MK ČR č.275/2000 Sb., novelu autorského zákona - nebo interních dokumentů NG - např. nová směrnice pro digitalizaci sbírek v NG či podíl na přípravě nových verzí protokolů o stavu a bezpečnosti budov (tzv. facility report).

II. Závěr ke zprávě o činnosti MC MVU

MC MVU splnilo v roce 2012 všechny úkoly, ke kterým se přihlásilo v žádosti o příspěvek na provoz z programu „Kulturní aktivity“ (podprogram B „*Projekty metodických center s celostátní působností při Národním muzeu, Národní galerii, Moravském zemském muzeu a Technickém muzeu v Brně a Moravské galerii*“) na realizaci programu „*Metodické centrum pro muzea výtvarného umění Národní galerie v Praze - informační a metodické pracoviště – 5. fáze*“.

Z činnosti MC MVU lze vyzdvihnout nejen vysoký počet realizovaných seminářů, ale též jejich vysokou odbornou úroveň, která byla všemi účastníky těchto seminářů hodnocena velmi pozitivně..

Za nesporně užitečné lze pokládat také rozšíření informační činnosti MC MVU (včetně zasílání newsletterů) na jeho webových stránkách, na nichž jsou zveřejňovány nejen různá upozornění na rozmanité akce, ale především důležité dokumenty k profesionální správě sbírek nejen muzeí a galerií, ale i dalších institucí působících v dané oblasti.

MC MVU se podílí i na spolupráci se školami, které vychovávají budoucí pracovníky v oblasti výtvarného umění, nabídkou a následně poskytováním praxí pro jejich studenty. V roce 2012 MC MVU iniciovalo v NG zahájení spolupráce s dobrovolníky, kteří na základě této aktivity pracovali nejen v MC MVU, ale též v některých sbírkách NG. MC MVU pro NG zajišťuje pilotní spolupráci s dobrovolnickým centrem „HESTIA“ na zapojení dobrovolníků do odborných činností v rámci NG v Praze.

MC MVU chce i v následujících letech poskytovat muzeím výtvarného umění metodickou činnost v těch oblastech výtvarného umění, ve kterých dosud působí, jak také uvedlo na pracovním setkání ředitelů příspěvkových organizací MK a vedoucích muzejních center na MK, ale též na akcích RG ČR. Jde především o problematiku restaurátorské práce, specifické lektorské činnosti, archivnictví, správy a péči o sbírky. V této oblasti MC MVU již úspěšně spolupracuje s RG ČR a plánuje navázat bližší spolupráci s AMG.

Činností v roce 2012 byl splněn též profilový úkol stanovený MK *„Zajistit provoz a rozvíjení Metodického centra pro muzea výtvarného umění Národní galerie v Praze“*. Metodická pomoc regionálním institucím byla ve všech uvedených oblastech poskytována nejen prostřednictvím seminářů MC MVU, jeho webovými stránkami, prostřednictvím e-mailové pošty, telefonickými konzultacemi, ale též již uvedenou spoluprací s profesními organizacemi..

V Praze dne 20.12.2012

RNDr. Jana Řepová
ředitelka Sekce odborných činností Národní galerie v Praze
a hlavní řešitelka projektu